

Το καθολικό της Μονής της Βέλλιανης το 1972
Φωτογραφία Ι. Μ.Α.Μ.

Βλέπ. : Η ιστορική Μονή της Βέλλιανης
periodikostep.gr, margariti-gr.de και dimossouliou-gov.gr.

Α'. Γραπτές Μαρτυρίες για τη Μονή της Βέλλιανης

- William Leake (1777-1860)

Ο William Leake, Άγγλος στρατιωτικός απεστάλη το 1799 στην Κωνσταντινούπολη για να οργανώσει το τουρκικό πυροβολικό. Περίοδευσε πολλές χώρες μέσα στις οποίες ήταν και η Ελλάδα, όπου, αφού έμαθε την Ελληνική γλώσσα, συνέγραψε πολλές τοπογραφικές και αρχαιολογικές μελέτες. Συγκέντρωσε πολλά αρχαιολογικά αντικείμενα, τα οποία μετέφερε στην Αγγλία και σήμερα κοσμούν τα μουσεία της. Αργότερα απεστάλη στην Ήπειρο για να βολιδοσκοπήσει τις διαθέσεις του Αλή Πασά και στη συνέχεια ανέλαβε την εκγύμναση του στρατού του, κυρίως στο πυροβολικό. Από το έργο του δε τέσσερις τόμοι, μαθαίνουμε πολύτιμες λεπτομέρειες της ιστορίας της Ηπείρου.

Ο William Leake επισκέφτηκε την Παναγία Χάλασμα, το χωριό Παλιά Βέλλιανη και τη Μονή της στις 03.05.1809

(Μετάφραση από τα Αγγλικά)

« **Travels in Northern Greece** », London 1835, τόμος IV, σελ. 69

... « Στο μοναστήρι Άγιος Ιωάννης (εννοεί τη Μονή της Βέλλιανης), από το οποίο μόνο η εκκλησία του δεν είναι καταστραμμένη, βρήκα υπολείμματα ενός κίονα από ασβεστόλιθο, του οποίου η διάμετρος ήταν τρία πόδια περίπου. Έναν άλλο παρόμοιο κίονα βρήκα επίσης μέσα στο χωριό.

Πιο κάτω από την εκκλησία του Αγίου Ιωάννου σε μια ερειπωμένη εκκλησία είναι μερικά λίθινα θραύσματα Ελληνικής αρχιτεκτονικής με ένα καταστραμμένο κεφάλι βοδιού κι άλλα λίθινα εντυπωσιακά στολίδια, τα οποία δεν ήταν πολύ παλιά. Αυτά είναι τα μοναδικά υπολείμματα της γλυπτικής ... »

- **Ο Παναγιώτης Αραβαντινός (1811-1870)**

Ο Παναγιώτης Αραβαντινός γεννήθηκε στην Πάργα. Όταν το 1819 οι Άγγλοι την πούλησαν στον Αλή Πασά, η οικογένειά του μετοίκησε πρώτα στους Παζούς και ύστερα στην Κέρκυρα, όπου και σπούδασε στην παιδαγωγική Ακαδημία του Γκίλφορντ. Το 1836 εγκαταστάθηκε στα Ιωάννινα, ασκώντας το επάγγελμα του δασκάλου.

Αργότερα, ασχολήθηκε με την έρευνα και τη μελέτη της ιστορίας και λαογραφίας της Ηπείρου. ...

α. « **Χρονολογία της Ηπείρου** », επανέκδοση Ηλ. Ρίζου, 1969, τόμ.Β', σελ.3 :

« Εν τη εκτεταμένη ταύτη χώρα υπήρχον άλλοτε πλείστα ιερά μοναστήρια πολυκτήμονα, και εκ τούτων μόλις δύο μόνα οπωσούν ευκατάστατα σώζονται το της Βέλλιανης και το της Σούλιασης, το καλούμενον Ράγιον, ήτοι ιεράγιον »

β. « **Περιγραφή της Ηπείρου** », έκδ. Ετ. Ηπ. Μελετών, 1884, μέρος Γ', σελ. 148 :

« 6. Το της Βέλλιανης, το εν τη επαρχία της Παραμυθίας. Τούτο κείται παρά τα ερείπια της πάλαι πόλεως Μηλίας (σήμ. **Ελαίας**) και πλησίον του συνωνύμου χριστιανικού χωρίου (Βέλλιανης), τιμώμενον επί τοις Γενεθλίοις του Προδρόμου και αξιοπρεπώς συντηρείται εκ της επικαρπίας των κτημάτων του ».

- **Ιωάννης Λαμπρίδης (1843-1892)**

Ο **Ιωάννης Λαμπρίδης** γεννήθηκε στα Κάτω Σουδενά του Ζαγοριού. Αποφοίτησε από τη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή και την ιατρική Σχολή των Αθηνών, μετεκπαιδευθείς στη

συνέχεια στη Γερμανία. Υπηρέτησε ως ιατρός στα Ιωάννινα, όπου και ασχολήθηκε με τη συγκέντρωση ιστορικού και λαογραφικού υλικού.

**« Περί των εν Ηπείρω Αγαθοεργημάτων (τόμος Α, σελ.57),
Αθήνα 1880 :**

Εκ του Τμήματος της κυρίως Παραμυθιάς

... Η της Βέλλιανης, - ης ο ευκτήριος οίκος τω 738 οικοδομήθη – υπέρ του εν Βοϊνίκω μετά της τροφής του διδασκάλου γρ. 1.000 από του 1874, μετατρέψασα και το εκεί μετόχιον αυτής εις Σχολείον »

*Η μικρή πύλη, εντοιχισμένη σήμερα, νότια του καθολικού της Μονής της Βέλλιανης. Στα υπέρθυρα διακρίνονται οι ανάγλυφες παραστάσεις, του σταυρού, δύο κάπρων και δύο πτηνών (περιστερών;) κρατώντας στο ράμφος τους κλαδί ελιάς (;).
Φωτογραφία 2. Μ.Α.Μ.*

- Δημήτριος Α΄. Παναγιωτίδης (1855-1910).

Ο Δημήτριος Παναγιωτίδης γεννήθηκε στο Λάμποβο της Βορείου Ηπείρου, όπου και απεβίωσε. Σπούδασε ιατρική στην Κωνσταντινούπολη. Υπηρέτησε ως Δημαρχιακός γιατρός στο Μαργαρίτι, Πάργα και Παραμυθιά. Στην Παραμυθιά κατοικούσε με την οικογένειά του πάνω από τον παλιό φούρνο του Λάμπρο Μίχου. Κατά το μεγάλο σεισμό της Δράγανης το 1895 περιηγήθηκε όλα τα πληγέντα χωριά και περιέθαλψε πολλούς τραυματίες. Εκτός από το ιατρικό του επάγγελμα, ασχολήθηκε με την αρχαιολογική έρευνα και τη συγκέντρωση λαογραφικού υλικού, δημοσιεύοντας πολλές αξιοσημείωτες μελέτες. (Βλ. ιστοσελίδα Θωμά Γκίνη : margariti-gr.de.)

« **Η Βέλιανη, τα Πελασγικά αυτής τείχη και η Μονή**

Περιοδικό : Ο εν Κωνσταντινοπόλει Ελληνικός, Φιλολογικός Σύλλογος, τόμος ΚΗ-ΚΘ 1899, Σελ. 149.

(Ανεγνώσθη εν τη ΑΤΑΔ'. συνεδρία της 13^{ης} Δεκεμβρίου 1899)

.....

« **Η Μονή**

Φρουρός επί της αρχαίας ιεράς γης και των ερειπίων τούτων υπάρχει και ενταύθα εξ αμνημονεύτων χρόνων η παρακειμένη προς Α'. Μονή, ης ο ευκτήριος οίκος επ' ονόματι του αγίου Ιωάννου του Προδρόμου σεμνύεται. Τοίχος δεν περιβάλλει τον χώρον της, ο δε ναός νέος άκομμος και ελεεινός εστιν υπό σεισμών μάλιστα διαρραγείς προ πολλού. Όπισθεν όμως των δωματίων σώζονται έτι οι τοίχοι της παλαιάς, ωραίας και μικράς βυζαντινής εκκλησίας, ην αναίσθητος καλόγηρος κατέστρεψεν, ίνα ανεγείρει την ήδη υφισταμένην μετά του επί της ΝΔ προσόψεως όλως άνωθεν της κυρίας πύλης ονόματος τούτου δια κεράμων :

ΑΙΩΝΗ ΛΕΙΡΟΜΧ.

ως και άνω επίσης της ανατολικής μικράς έξωθεν

**Λεοντίου
ιερομονά-
χου 18.8.**

Εντός του ναού του Λεοντίου προ της ωραίας πύλης επί του εδάφους πλαζ έστί μαρμάρινος λευκή ημικυκλική εφ' ης αναγιγνώσκεται σαφώς

ΕΤΟΥΣ ΖΡΛΗ

(7138 Κ.Κ. = 1630 Μ. Χ.) και ήτις εκ του παλαιού ναού ενταύθα μετεφέρθη και πιθανώς μας παρέχει την μόνην περί της Μονής χρονολογικήν σημείωσιν. Ο Ι. Λαμπρίδης (Περί των εν Ηπειρώ αγαθοεργημάτων Τόμ. Α', , σελ. 50) λέγει ότι ο ευκτήριος οίκος της Μονής (ο παλαιός βεβαίως) τω 738 ωκοδομήθη, αλλ' αγνοούμεν που στηρίζεται.

Ο ιερομόναχος Λεόντιος ο τόσον προσπαθήσας να διασώσει το όνομά του ην εκ Σέλιανης (η μήτηρ αυτού ην εξ Οσδίνης), κακώς δε εξεμέ-τρησε το ζην του, καείς εν ω ησθένει εις την Μονήν της Μίχλας εις ην από τινος ηγουμένεου, παραιτηθείς μετά τριάκοντα όλα έτη της Βέλιανης υπέρ του από εικοσιπενταετίας μέχρις επ' εσχάτων Δοσιθέου του εκ Σέλιανης επίσης, και απελθών εκείσε μετά

πολλού πλούτου, περί ου ως υπάρχοντος επί των ημερών του μαρτυρεί και η εξής σημείωσις του, ήτις εις εξώφυλλον εστί Πηδαλίου της Μονής εν τη μητροπόλει Παραμυθίας ήδη αποκειμένου :

« Και το παρόν βιβλίον υπάρχει Λεοντίου ιερομονάχου και ηγουμένου της ιεράς Μονής Προδρόμου Βέλλιανης και από την ανωμαλίαν ... εις 1854 εχάλασαν το ιερόν μοναστήριον, το έκαψαν και του επήραν το βιον από γιδοπρόβατα 936 : μεγάλα, εξ ων τα κατζίκια και τα αρνιά, γελάδες 83, βώδια καματερά 15, τούρμα φοράδες 50, χώρια γεννήματα, λάδια, ασήμια και άλλο βανταλήκι και ήλθα και κάθομαι εις Βοϊνίκον εις το μετόχιον 1866 Ιαν.12. ηγούμενος Λεόντιος »

Άλλον ηγούμενον γνωρίζομεν μόνον τον προ του Λεοντίου Κύριλλον, όστις ην εκ του παρά το Καρβουνάρι μικρού χωρίου Γκοροβελιάτι, και όστις λέγεται ότι ηγουμένευσεν ενταύθα περί τα πενήκοντα έτη. Ως εκ της μνημονευθείσης καταστροφής του 1854 όποτε εξηφανίσθησαν και τα έγγραφα και βιβλία, ουδεμία άλλη είδησις διεσώθη περί άλλων ηγουμένων και άλλων περιπετειών και συμβάντων.

Η Μονή κέκτηται και άγια λείψανα θαυματουργά. Επί του καλύμματος της όλης αργυράς θήκης αυτου είσι τα εξής εν κεφαλαίοις γράμμασι με τινας ανορθογραφίας :

« **Αύτη η Θήκη** υπάρχει της ιεράς Μονής Ιωάννου του Προδρόμου Βάλιανη, επαρχία Παραμυθίας δια δαπάνης της αυτής ιεράς Μονής και προσκεκειμιμένου **Κήτζιου Ρίζου** και συζύγου αυτής **Φωτινής** επιμελείας δε Λεοντίου ιερομονάχου του νυν ηγουμένου της αυτής Μονής και ευσεβών Χριστιανών. **Εκατασκεβάστη** δια χειρός **Νικολάου Παπά Χρ. Γκέρτζου. Καλαριότη** 1835 Μαρτίου 22 Παραμυθία »

Εντός δε της θήκης επί αργυράς επιπέδου πλακός κινητής είσι τα εξής άγια λείψανα δι' αργύρου προσδεμένα εν αυτή, ίνα μη κινώνται και πίπτουσιν :

- 1) Δύο μικρά οστά (τεμάχια εκ των της κεφαλής (;)), περίξ δε τα γράμματα, « του Αγίου Χαραλάμπου »
- 2) Έν τεμάχιον οστού μικρόν (εκ των άκρων (;)) και περίξ : « Του αγίου Γεωργίου »
- 3) Έν αργυρούν εξόγκωμα εις μέγεθος φασιόλου και περίξ : « Μύρος του αγ. Δημητρίου ».
- 4) Δύο μικρά οστά και περίξ : « Του αγίου Παρθενίου ».
- 5) Έν μέγα πλατύ εκ της κεφαλής και περίξ : « Του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου ».

Μετά των ιερών λειψάνων τούτων εστί και ξύλινος σταυρός μικρός και πλατύς, έχων δεξιόθεν τον άγιον Παντελεήμονα και αριστερόθεν τον Άγιον Τρύφωνα, υποκάτω δε εις την βάσιν εγγεγκλυμμένας παραπλεύρως τας λάρνακας των δύο τούτων αγίων μετά των ονομάτων ούτως :

« Άγιος Παντέλ. » « Άγιος Τρύφ. »

Τα άγια ταύτα λείψανα συχνάκις παραλαμβάνουσιν οι χωρικοί εν τοις πέριξ προς εξογιανσίν των και θεραπείαν ασθενών και πολλοί μεταβαίνουνσι και εις την Μονήν εις σπροσκύνησίν των, μάλιστα κατά την επέτειον πανήγυριν αυτής, ήτις τελείται την 24 Ιουνίου.

Το δε οικοδόμημα της Μονής ουχί σπουδαίον ήδη. Η μόνη δ' ευπορία της είναι το έλαιον, εξ' ου εξοδεύει κατά διητίαν, εάν η εσοδεία καλή, περί τας 2.000 κανάτες, μέτρου εγχωρίου δια τα υγρά, περιλαμβανούσης ή υποθετούσης χωρητικότητα δέκα λιτρών (1.300 δράμια).

Η Μονή θεωρείται κυρίως κτήμα του υπό ταύτην χωρίου **Βοϊνίκου**, ένθα έχει και Μετόχι χρησιμεύον ήδη ως σχολείον, εις ου τον διδάσκαλον χορηγεί μισθοδοσίαν κατ' έτος, από του 1874 κυρίως, γρόσια χίλια περίπου. Η Μεγ. όμως του Χριστού Εκκλησία δια πράξεώς Της προ 20ετίας έδωκε δικαιώματα όμοια επ' αυτής και εις το χωρίον Βέλιανη και εις την πόλιν Παραμυθίας. Το παρελθόν δ' έτος επακτώθη υπό της Ι. Μητροπόλεως δια τριετίαν προς 80 περίπου εικοσάφραγκα το έτος. Εκ της πακτώσεως δε του πρώτου έτους ου μόνον εχορηγήθη και εις τον διδάσκαλον Βέλλιανης ποσόν 300 γρ. ως και εις τον της Καρυώτης 200, (τα χωρία ταύτα πρότερον δεν διετήρουν σχολεία), αλλά και ο τέμπλος του ναού κατεσκευάσθη μη υπάρχων και τα δωμάτια ηυπρεπίσθησαν.

Τοιαύτα και τοσαύτα και τα περί της Μονής, εις ην πολλάκις το θέρος μεταβαίνουνσιν όπως παραθερίσωσιν οικογένεια εκ Παραμυθίας, αναπνέουσαι την καθαράν ατμόσφαιραν του υψηλού τούτου μέρους παρά τα σημαντικά Πελασγικά τείχη και εν μέσω δένδρων εκ κέδρων και πίτνος και πίνουσαι το διαυγές και κατάψυχρον ύδωρ της **Κερασιάς** ιδίως όπερ αναβλύζει εν μέσω λίθων και χαλίκων, εξ ων σκέπεται το έδαφος όλον. Αζία δε σημειώσεώς εστιν η πληθύς αυτή των λίθων, η εκ του όρους καταρρέυσασα, τις οίδη πότε, εκ δεινού σεισμού καταστρεπτικού επισυμβάντος εις τα μέρη ταύτα, και ως άλλα τινά του τμήματος Παραμυθίας, ως εις Πλακωτήν περί το Γρουομπάνι, ένθα οι σωροί των τοιούτων λίθων εν μέσω των κατάστραφεισών υπ' αυτών οικιών εναργώς εις μεγάλας μόνον σεισμικάς δονήσεις δύνανται ν' αποδοθώσιν.

Υπό τοιαύτην σωρείαν λίθων εν τη Μονή της Βέλλιανης, πριν η έτι φθάσει τις ακριβώς εις αυτήν, φέρεται εκ παραδόσεως ότι υπάρχει

μικρή λίμνη κατακεχωρισμένη, ης τα ρέοντα ύδατα ήδη υπογείως και κατά τον **Αχέροντα** ποταμόν παρά το **Γλυκό**, κατά την ιδίαν δημόδη παράδοσιν, εκβάλλοντα, ηδύναντο διοχετευόμενα ολόκληρον την κάτωθι πεδιάδα ν' αρδεύσωσι, μεταβάλλοντα αυτήν από αυχηράς εις παράδεισον ».

- **Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Έθνους (εκδ.1927), τόμος Στ΄., σελ. 939 :**

« Λήμμα Βέλλιανη :

... εις μικράν δε απόστασιν (εννοεί από την Παλιά Βέλλιανη) προς Αν. βρίσκεται η μονή αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, καλουμένη μονή της Βέλλιανης, πυρποληθείσα το 1854 υπό Τουρκαλβανών, οίτινες την ελεηλάτησαν »

Λήμμα Βελλιανιτάτικα (Χωριό της νήσου Παξών) :

... Εξ αυτών (ενν. εκ των οικογενειών του χωριού Βελλιανιτάτικα) η οικογένεια Βελλιανίτη εξηκολούθει να προστατεύει την εν Βέλλιανη μονή του Προδρόμου, ήτις επί τουρκοκρατίας ήκμαζε ».

Υπόγεια στοά του Ηγουμενείου της Μονής της Βέλλιανης
Φωτογραφία 3. Θωμά Γκίνη (Μαργαρίτι Θεσπρωτίας)

- **Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό του Ελευθερουδάκη (τόμος Γ΄., σελ. 100 :**
« Λήμμα Βέλλιανη

Βέλλιανη, έδρα ομωνύμου κοινότητας εν τη υποδιοικήσει Παραμυθίας του Νομού Ιωαννίνων, κάτοικοι 103, εν αυτή υπάρχει και η μονή της Βέλλιανης λεγομένη, περιλαμβάνουσα 10 μοναχούς »

*Ο Ναπολέων Αναστασίου Μπίκας στη σκάλα του ερειπωμένου σήμερα ηγουμενείου της Μονής της Βέλλιανης
Φωτογραφία 4. Θωμά Γκίνη (ό.α.)*

- **Σπύρος Κοκκίνης :** « Τα μοναστήρια της Ελλάδος (Βιβλιοπ. της ΕΣΤΙΑΣ » Ι.Δ. Κολλάρου & Σίας Α.Ε., 1976, 7)

« Παγαγιών (Μονή) ...

Μετόχια

Γενεθλίου Τιμίου Προδρόμου Βέλλιανης, Ανατολικά από την Παραμυθιά στα κράσπεδα του βουνού Γκορίλα. Άγνωστο πότε χτίστηκε. Το καθολικό είναι νεότερο χτίσμα, λίγο πριν το 1866. Το παλιό καθολικό του μοναστηριού, ερειπωμένο σήμερα, ιδρύθηκε το 1630. Πυρπολήθηκε και καταστράφηκε στα 1854. Είναι μετόχι του μοναστηριού Παγαγιών ».

- Σπύρος Μουσελίμης (1897-1984)

Ο Σπύρος Μουσελίμης γεννήθηκε στο Πόποβο (σήμερ. Αγία Κυριακή) του Δήμου Σουλίου. Αποφοίτησε από το Σχολαρχείο και το διδασκαλείο των Ιωαννίνων. Υπηρέτησε ως δάσκαλος σε διάφορα χωριά της Θεσπρωτίας.

Συνέγραψε διηγήματα, ποιήματα, παραμύθια και ιστορικές, λαογραφικές και αρχαιολογικές μελέτες.

« Σπύρος Μουσελίμης : « Αρχαιότητες της Θεσπρωτίας, Γιάννενα 1980 », σελ. 176 κ. 177 :

Το ναΐδριο τούτο (εννοεί την παλαιά εκκλησία της Μονής) λίγα μέτρα νοτιότερα των βοηθητικών χιτριών της τωρινής μονής ερείπιο πια, χωμένο κατά το περισσότερο μέρος στη γη, τρίκλιτο εσωτερικών διαστάσεων 4X7,50 μ., του οποίου η νότια πλευρά έχει τις πλάτες ακουμπημένες επί δύο εξωτερικών ερεισμάτων τυγχάνει νεότερης κατασκευής. Αργότερα προσκολλήθηκε και γυναικείο στη δυτική πλευρά 3,50 μ. μάκρος και μικρός νάρθηκα (χαγιάτι) βορινά. Αν και πέρασαν τόσοι αιώνες από το χαλασμό του, στο κοίλο του αγίου βήματος εσωτερικά διατηριέται ακόμα λίγη τοιχογραφία από την παλιά ζωγραφιά »

21.06.2017. Θεία Λειτουργία προς τιμήν των γενεθλίων του Ιωάννου του Προδρόμου της Μονής της Βέλλιανης. Έλαβε χώρα στον αύλειο χώρο, επειδή το Καθολικό της βρισκόταν και εξακολουθεί να βρίσκεται υπό κατάρρευση. Οι προσπάθειες που κατέβαλε και εξακολουθεί να καταβάλλει η επιτροπή ΕΔΑΜΑΠ, για τη διάσωση και αποκατάσταση του Ναού της, είναι τεράστιες. Με τη βοήθεια του Περιφερειάρχη Αλέξανδρου Καχριμάνη, ελπίζουμε σύντομα να αρχίσουν οι πρώτες εργασίες.

Διακρίνονται δεξιά: οι δύο ιερείς, ο Δρ. Χρήστος Σιώζος, πρόεδρος της ΕΔΑΜΑΠ έμπροσθεν αυτού η τότε Δήμαρχος του Δήμου Σουλίου Σταυρούλα Μπραΐμη-Μπότση, δεξιά της η Αντιγόνη Φίλη και πλήθος πιστών.

Φωτογραφία 5. : Δημητρίου Κων. Λώλου, διευθυντή της Εθνικής Τράπεζας Παραμυθιάς

Δρ. Χρήστος Σιώζος : « Το Προδρόμι Θεσπρωτίας », Ιωάννινα 2000, 157 κ. 158 :

« Η σημερινή κατάσταση του μοναστηριού

Από το μοναστήρι του Αϊ – Γιάννη σώζονται σήμερα το καθολικό και τα μισοσκεπασμένα κελιά του.

Το καθολικό είναι τρίκλιτη βασιλική με υπερυψωμένο το μεσαίο κλίτος. Το εσωτερικό του χωρίζεται, με δυο σειρές από δυο κολόνες και έναν πεσσό η καθεμιά, σε τρία κλίτη με 4 φουρνικά (εσωτερικούς τρούλους) στο κάθε κλίτος. Αποτελείται δε από μεταγενέστερο νάρθηκα – γυναικείο, κυρίως ναό και ιερό Βήμα. Στη βόρεια πλευρά του καθολικού υπάρχει μεταγενέστερο, επίσης, χαγιάτι. Ο γυναικωνίτης και το χαγιάτι αφαιρέθηκαν πρόσφατα. Το εσωτερικό της εκκλησίας, με ραγισμένους τοίχους και σκασμένους σοφάδες, έχει ελάχιστες αγιογραφίες στην κόγχη του ιερού Βήματος και την Προσκομιδή. Το τέμπλο της και το Δεσποτικό δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (Δ.Καμαρούλιας : Τα Μοναστήρια της Ηπείρου 1996).

Το μοναστήρι του Αϊ – Γιάννη του Πρόδρομου ή Μονή της Βέλλιανης έχει ανακηρυχθεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο (ΦΕΚ 404/6.7.65 Τ.Β.) »

Εκτός από τους ανωτέρω συγγραφείς, υπάρχουν και άλλοι που έχουν ασχοληθεί με τη Μονή της Βέλλιανης.

Μάριος Α. Μπίκας
Απρίλης 2020

